
Velkommen, Oxford til Danmark

Et stykke journalistik af

Kaj Munk

Udgivet i 2015. Teksten må i denne form frit benyttes med angivelse af Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet, som kilde.

Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet.

Indhold

Velkommen, Oxford til Danmark

4

Velkommen, Oxford til Danmark

Velkommen, Oxford til Danmark

Velkommen, Oxford, til Danmark!

Af Sognepræst Kaj Munk.

Jyllands-Posten 7/4 1935

Den store Strøm, der gennemrisler Ørkenen og bringer Vederkvægelse, bringer Liv til Mennesker og Dyr og Planter langs sin Vej, er jo i bestandig Fare for Udtørrelse. Og dog udtørres den ikke. Den samme Sol, som suger dens Vande til sig, overvælder med eet Sneen i det fjerne paa Tinderne, hvorfra Floden har sit Udspring; og nye Vande pulser af Sted i det gamle Flodleje og bringer Vederkvægelse, bringer Liv med sig.

Nu kan jeg ikke finde Salmen nogetsteds; men saa citerer jeg efter Hukommelsen:

Som aldrig saa lang er nogen Dag,
at Natten jo er i Vente,
saa haver det Lys og Solbjergslag,
som Gud til Jorden sendte.
Men immer det dages dog paany,
hvor Hjerterne Morgen vente.

Javistsaa, Grundtvig! Guds Kirke er en levende Strøm. Ikke at den altid risler med samme Kraft og samme Friskhed. Nej, der er Perioder, hvor Vandet glider dovent - hvor det er, som om Bunden skinner igennem. Da sidder Kristenmennesker hjertebelemte hen, og Evangeliets Fjender og Foragtere holder Triumftog og blæser i Basuner, at nu er man endelig ved at faa Has paa Oldtidsspøgeriet. Hvad saa? Inden man ser sig til, maa Isen være smeltet paa de fjerne Bjerger; for atter sprudler Floden stærk og fyldig.

Ja, immer det dages dog paany,
hvor Hjerterne Morgen vente.

Den danske Folkekirke er en af Evangeliets mange gode Flodlejer her paa Jorden. Der sidder Lægfolket andægtigt nede og er sig selv til alle Tider, og Præsterne staar paa Prækestolene og lader Aandens Strømninger gaa hen over det. Snart hedder Fremvældet Ortodoksi, saa hedder Regnskylllet Rationalisme, atter igen hedder Tøbruddet Pietisme, og mange smaa Byger falder ind imellem. Altid har jeg holdt af den gamle Degn og Kirkesanger paa Lolland, der havde tjent under tre Præster, og som svarede den fjerde, en ung Pietist, der vilde omvende ham: "Næi, Hr. Pastor, no haar jæ hat tre faaskælie Reljoner i di Oer, jæ haar vaaren hær ve Kerken; no vel jænne mer". Ja, hvor ofte har jeg ikke staaet paa

min egen Stol og set ned over min Menighed og sagt ved mig selv: ”Gud velsigne de kære Mennesker, der har siddet dernede siden Ansgars Dage og væsentlig været de samme, mens han heroppe har tordnet og smeltet og isnet og glødet og hulket og smilet og salvet og sovet - alt efter sidste Tros- og Tale-Mode”.

Alligevel, lad os glæde os over Strømningerne, Opvældene. Hvordan gik det med Flod-lejet og Planterne langs Bredderne, om ikke Fornyetelserne kom? Ørk blev det hele. Det er vel ogsaa Meninge med alle Teologkampe og Præstestrigheder? Ikke at de saglig set har nogen synderlig Værdi; men de holder Sindene glødende, saa Is smeltes, og Vandet igen strømmer frit. Og Stenene, der ruller i Strømmen og vaskes blanke, og Planterne, der suger de livgivende Væsker i sig, spørger ikke ængsteligt om Velsignelsens Farve og Konsistens, glæder sig kun over, at nu er den der.

Grundtvig, Münster, Kierkegaard, Vilhelm Beck, hvor er det kort Tid siden, at de var der! Grundtvigs Kirkeklokke rungede, Becks djærve Mandfolkestemme skar igennem, sandelig, da kunde det siges, at Velsignelserne strømmer ned.

Velsignelserne strømmer ned
i Skybrud til Guds Menighed.

Hvor er det kort siden! Og hvor er det længe siden! En Aand som Grundtvigs vilde jo virke gennem Aarhundreder, maatte man tro. Spaaede ikke hans Elisa hen over hans Grav om Synerne, der stod tilbage efter ham, at

Nordfolkets Udsigt i Tusinde Aar
skal de rande.

Ak, det er helt andre Syner end Grundtvigs, der rander vor Udsigt i Dag. Og der mangler dog endnu et Par Aar i de Tusinde. Grundtvig døde 1872, Beck i 1901. Ak, ”for nylig” kan være saa længe siden! Selve disse Aandens Helte - det er, som om de kun kunde løfte *Dagens* Krav. Med Kæmpehaand ganske vist. Men dog kun Dagens. Ogsaa paa det aandelige Omraade kan der kun koges Grød til højst en Dag eller to frem i Tiden. Og Konservesmad er i Længden utaalelig, hvor godt den saa er præpareret. I Dag staar den paa Biksemad i den danske Kirke - uden Peber og Salt. Ricard var dens sidste Mester-Kok. Kgl. Hof i Folkekøkkenet.

Lad os forlade Lignelsessproget, der efterhaanden har faaet Lov til at boltre sig lovlig rigeligt uden Kontrol. Lad os sige den fattige Virkelighed i nøgterne Ord:

Landets Kirker har i Dag ikke en eneste Personlighed, der aftvinger Respekt - Gudbevare’s, nok for Hæderlighed og retskaffent Liv! Dér er vi snart altfor vel aflagte: hvis en Præst danser i Skjorteærmer ved et Bondebryllup, tager det Aarevis for Danmark dejligst

Vang og Vænge at falde til Ro efter en saadan Rystelse. Men en kristen dansk Personlighed, der taler, og saa sker det, eksisterer ikke. Og Lægfolket - ak disse tomme Stolerader i Kirkerne, denne tomme Høflighed over for Pastorerne - i Stedet for saglig Hengivenhed eller aaben Foragt. De gamle Retninger - Indre Mission vil som altid kun staa paa eet Ben, ved bare ikke længere, hvilket. Og Grundtvigianismen synes snart udvandet til: Ja, vi er jo nu engang ikke Missionsfolk hos os. Folkekirkens Yndlingssalme: Foragter ej de ringe Dage.

”Saadan er det nu, og saadan var det før”, sang Frederik Jensen, mens han endnu levede, og lad gaa med det! Jeg har alle Dage været en bidsk Fjende af Hovedrysten og Skuldertræk og haabløse Sukke. Jeg har lagt mig den bedste Trøst paa Sinde, at har vi toppet, maa vi dale; og naar vi er dalet dybt nok, faar vi vel saa Lov at toppe igen. I Münsters Stol sidder nu Oscar Geismar, og i Grundtvigs heldigvis slet ingen. Men ”giv Tid, giv Tid”, vi nynner om ikke glade, saa dog udholdende. For immer det dages jo paany, hvor Hjerterne Morgen vente.

Saa har vi da sunget med paa Yndlingsalmens ”Foragter ej de ringe Dage” og ellers passet vort Nattearbejde, mens vi ventede paa Morgenen. Og se, var det ikke engang, som om en Solstraale kastede sit Varselsskær hen over Østerhimmelen? De unge Barthianere brød frem. Men ak, det viste sig snart at være blind Alarm. Her var intet Haab om Gry, sundt Lys og Solvarme. Nordlysfestfyrværkeri, himmelske Lygtemænd, stort mere blev det ikke til. Studenterproblemer, der ikke var ligt og stridt igennem, men bare skjultes bag en Smule Tungetale og megem Forsorenhed. Tennis for Teologer. En Professor fra det reformerte Filosofityskland var Bevægelsens Fader. Alt fra Fødslen af var den blottet for Mulighed til at række sultne Sjæle Evangeliets jævne, sunde, drøje Rugbrød. Den har ingen Betydning haft for dansk Folke- og Kirkeliv og vil aldrig faa. Men unge Præster kan jo, hvis de har for meget, slaa en Del Tid ihjel med den.

”Men immer det dages dog paany...” Er Oxford-Bevægelsen Dugning?

Meget kunde tyde paa det. En Smaating som, at en god Bevægelse som Barthianismen rejser sig imod den i hysterisk Protest, et Par Dusin Præster, der for at se ud af noget kommer i Kompagni og tilmed har faaet stukket en ulykkelig Lægmand ind hist og her mellem Samarierne. En meget større Ting som det, at den henvender sig til Folkets brede Lag, til dig og mig, og henvender sig med robust og praktisk Tale, som faar Hjertet til at slaa. Det er ingen ny Lære, men en Appel, intet Dogmesystem, men en Grebethed, ingen Uvirkelighed, men en haandfast Overensstemmelse med Nazareth-Haandværkerens interreligiøse Fastholden af Sammenhængen mellem gode Gerninger og evigt Liv. Vestfra kommer denne Bevægelse til os, fra det Land, som Knud den Store hentede os selve Kristustroen fra. I Norge har den vist sig at være det store Tøbrud, som har faaet Elvene til at fosse. Kan den her i Norges nærmeste Naboland (og det er endnu stadig Danmark og ikke Sverige) fylde vor gamle Folkekirkens Aaleje med frisk, sprudlende Liv, da vil vi byde Dagen velkommen, den nye Dag over Danmark.

